

Sant Feliu i el tren

Del 19 de setembre al
7 d'octubre de 2018

Presentació

*Pas a nivell de l'avinguda de Montejurra. 17 de juny de 1960.
Fotògraf: Joan Viñolas Dot. ACBL51-90-10558.*

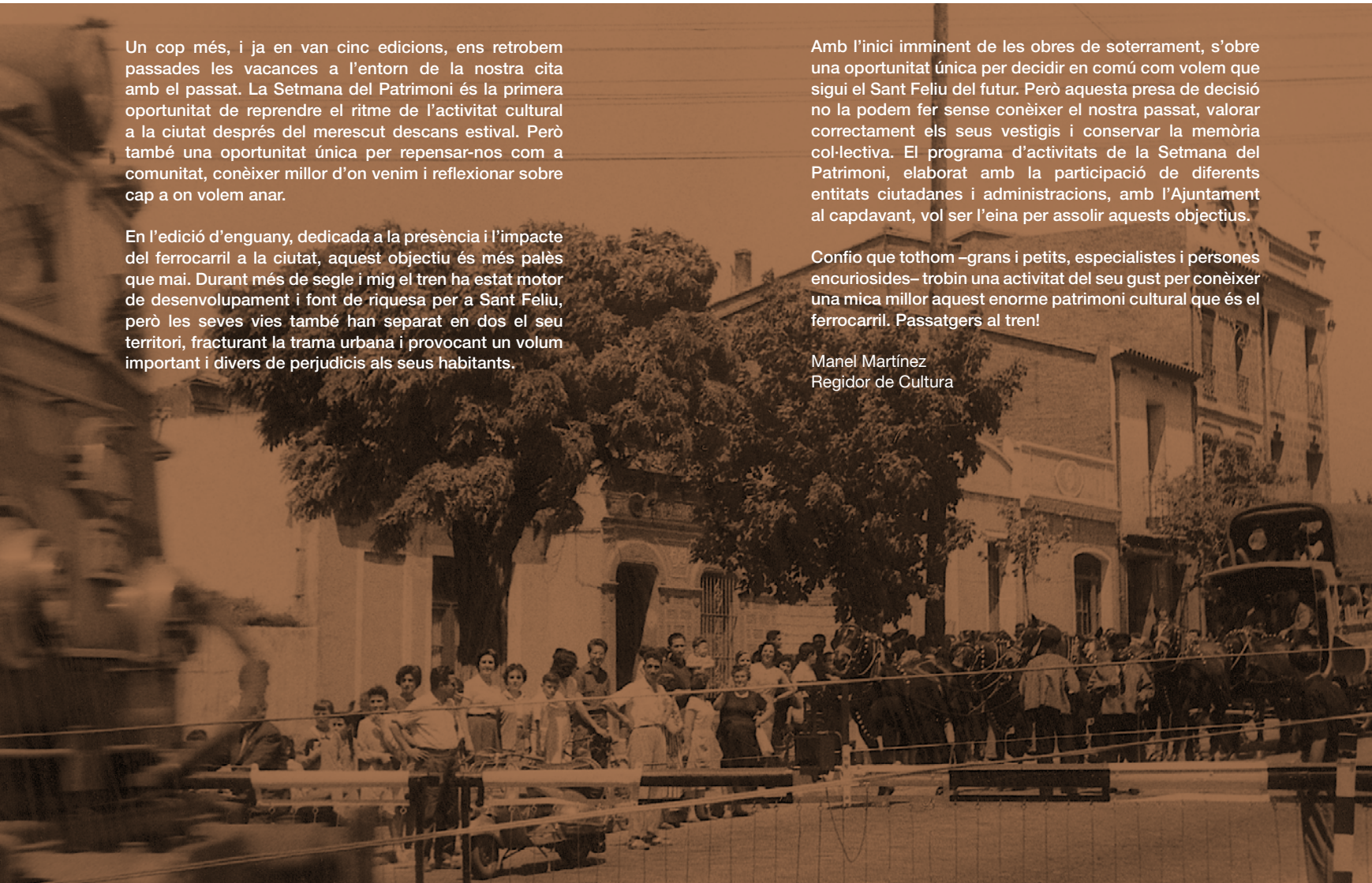
Un cop més, i ja en van cinc edicions, ens retrobem passades les vacances a l'entorn de la nostra cita amb el passat. La Setmana del Patrimoni és la primera oportunitat de reprendre el ritme de l'activitat cultural a la ciutat després del merescut descans estival. Però també una oportunitat única per repensar-nos com a comunitat, conèixer millor d'on venim i reflexionar sobre cap a on volem anar.

En l'edició d'enguany, dedicada a la presència i l'impacte del ferrocarril a la ciutat, aquest objectiu és més palès que mai. Durant més de segle i mig el tren ha estat motor de desenvolupament i font de riquesa per a Sant Feliu, però les seves vies també han separat en dos el seu territori, fracturant la trama urbana i provocant un volum important i divers de prejudicis als seus habitants.

Amb l'inici imminent de les obres de soterrament, s'obre una oportunitat única per decidir en comú com volem que sigui el Sant Feliu del futur. Però aquesta presa de decisió no la podem fer sense conèixer el nostre passat, valorar correctament els seus vestigis i conservar la memòria col·lectiva. El programa d'activitats de la Setmana del Patrimoni, elaborat amb la participació de diferents entitats ciutadanes i administracions, amb l'Ajuntament al capdavant, vol ser l'eina per assolir aquests objectius.

Confio que tothom –grans i petits, especialistes i persones encuriosides– trobin una activitat del seu gust per conèixer una mica millor aquest enorme patrimoni cultural que és el ferrocarril. Passatgers al tren!

Manel Martínez
Regidor de Cultura

Dimecres 19 de setembre, 19 h
Taula rodona “El paper de l'arquitectura tradicional en la conservació del paisatge”

Centre Cívic Mas Lluí

Organització: Institut Ramon Muntaner i Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat

Dimecres 19 de setembre, 19 h
Inauguració de l'exposició “Els oficis que el tren creà”

Aula de Cultura de l'Ateneu

Dijous 20 de setembre, 19 h

Conferència inaugural de la

Setmana del Patrimoni, a càrrec de Lluís Tuells, col·leccionista
Sala dels Àustries del Palau Falguera

Dijous 20 de setembre, 20 h
Inauguració de l'exposició “Amunt i Avall de la Via”

Sala d'exposicions del Palau Falguera (1a planta)

Organització: Ajuntament de Sant Feliu i Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Divendres 21 de setembre, 18.30 h
Inauguració de l'exposició “Una vida enfront de la via”

Sala Joana Raspall de la Biblioteca Montserrat Roig

Organització: ARES i Arrels Locals

Divendres 21 de setembre, 19.30 h
Inauguració de l'exposició Mari Dot, el fill petit de Pere Dot. En el centenari del seu naixement

Sala d'exposicions del Palau Falguera (planta baixa)

Organització: Associació dels Amics de les Roses

Dissabte 22 de setembre, 16.30 h
Visita guiada a la casa Sayrach, en el centenari de la seva construcció

Inscripció prèvia:
santfeliu@amicsdelesroses.cat

Organització: Amics de les Roses

Diumenge 23 de setembre, 13 h
Visita guiada a l'exposició “Els oficis que el tren creà”

Aula de Cultura de l'Ateneu
Organització: Ateneu-USLA

Dimecres 26 de setembre, 19 h
Recital poètic “Vint poemes com trens i una estació desesperada”

Aula de Cultura de l'Ateneu
Organització: Ateneu-USLA

Dijous 27 de setembre, 19 h
Conferència interactiva “Paremiologia i frases fetes vinculades al tren”

Aula de Cultura de l'Ateneu

Organització: Ateneu-USLA

Divendres 28 de setembre, 19 h
Taula rodona “Una vida enfront de la via. Testimonis personals”

Aula de Cultura de l'Ateneu

Organització: ARES i Arrels Locals

Dissabte 29 de setembre

Puja al tren en família!

Tren tripulat

Jardins del Palau Falguera

D'11 a 14 h i de 17 a 20 h

Organització: Associació d'Amics del Ferrocarril - L'Hospitalet i Federació Catalana d'Amics del Ferrocarril

Dimarts 2 d'octubre, 19 h

Conferència “Antoni Nadal i

Pujolar (1810-1876): home de negocis i impulsor de la línia de ferrocarril de Barcelona a

Martorell”, a càrrec de l'historiador Benet Oliva

Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Dijous 4 d'octubre, 19 h

Taula rodona sobre l'estació

Centre Cívic Les Tovalloles

Organització: Ajuntament de Sant Feliu

Divendres 5 d'octubre, 19 h
Presentació del llibre “A cada conte hi passa un tren”, dels autors F.J. Carol, Marta Roureda, Magda Argimon, Xavier Vinyas, Leonor Parreu Dalmases i Laura López Canyameres

Sala Joana Raspall (Biblioteca Montserrat Roig)

Organització: Biblioteca Montserrat Roig i Arrels Locals

Diumenge 7 d'octubre, 9 h
Visita guiada al Museu del Ferrocarril de Catalunya

Punt de trobada: pl. Estació Viatge en tren fins a Vilanova i la Geltrú

Preu: 5 € (bitllet de tren no inclòs)
Inscripció prèvia obligatòria abans del 4 d'octubre: 936 663 527 o visitespf@llobregat.info

Visita condicionada a un nombre mínim d'inscripcions

Organització: ACBL i CECBLL

Diumenge 7 d'octubre, 9 h
XXVIII Caminada popular

Punt de sortida: pl. Vila

Organització: AESLL

Pas a nivell del ferrocarril del passeig del Comte de Vilardaga. Octubre de 1976. Fotògraf: Blas Serrano. ACBL50-1-3561.

Amunt i avall de la via

Del 20 de setembre al 14 d'octubre

Inauguració: dijous 20 de setembre, 20 h

Sala d'exposicions del Palau Falguera (1a planta)

Horaris: de dijous a dissabte, de 18 a 20 h

Diumenges i festius, d'11 a 14 h

Organització: ACBL i Ajuntament de Sant Feliu

El ferrocarril ha modelat la configuració urbana de la ciutat des de la seva arribada, a mitjans del segle XIX. El traçat de la via ha determinat l'evolució de Sant Feliu i els seus barris, separant uns dels altres a través d'una barrera física, però també cultural i simbòlica durant més de segle i mig. L'exposició repassa aquesta evolució fins a arribar als nostres dies, quan el clam pel soterrament ha esdevingut unànime.

Finestres al passat de Sant Feliu

Del 19 de setembre al 7 d'octubre

Exposició als carrers de Sant Feliu

Organització: Ajuntament de Sant Feliu

[Més informació pàgines 14 i 15]

Quines petjades ha deixat el tren en els carrers de la nostra ciutat? Ponts, passos a nivell, edificis i carrers han estat aixecats o enderrocats al llarg d'un segle i mig condicionats per la presència de les vies del ferrocarril. En aquesta exposició a l'aire lliure en podrem veure una mostra.

Els oficis que el tren creà

Del 19 de setembre al 5 d'octubre

Inauguració: dimecres 19 de setembre, 19 h

Aula de Cultura de l'Ateneu

Obertura de dilluns a divendres,

de 17 a 21 h

Organització: Ateneu-USLA

Cap d'estació, interventor, maquinista, fogoner, guardafrens, guardaagulles, guardabarreres... són només alguns dels nous oficis que van aparèixer amb l'arribada del tren el 1854 a la nostra ciutat.

Joan Sabatè Estruch. Riera de la Salut durant els aiguats del 1962. ACBL. Col·lecció d'imatges ciutadanes. Cessió de l'autor.

Lucien Roisin. Postal del pas a nivell de la carretera el 1917-1920. ACBL. Col·lecció d'imatges ciutadanes. Cessió: Rosa i Montserrat Soler Codina.

Can Fargas i pas de la via del futur passeig del Comte de Vilardaga, 1913. Thomas (Ed) ACBL. Cessió: Teresa Menal.

Exposicions

La família Dot amb Carles Camprubí i Harry Wheatcroft (1898-1977) a "Sol i Vent".
Fons: Família Dot.

Marí Dot, el fill petit de Pere Dot. En el centenari del seu naixement

Del 21 de setembre al 7 d'octubre

Inauguració: divendres 21 de setembre, 19.30 h

Sala d'exposicions del Palau Falguera (planta baixa)

Horaris: de dijous a dissabte, de 18 a 20 h

Diumenges i festius, d'11 a 14 h

Organització: Associació Amics de les Roses

El 21 de setembre de 1918 naixia Marí, el fill petit de Pere Dot i de la seva esposa Josefa Ribas. Creador de roses, va viure pràcticament tota la seva vida a la ciutat, a la finca de Sol i Vent, fins que el 1976, per motius del creixement urbanístic de la ciutat, els Dot van marxar i la família es va dividir. Marí i els seus fills es van traslladar a la Palma de Cervelló, on van seguir amb la creació i producció de roses noves.

Pere i Marí Dot
Fons: Família Dot.

Una vida enfront de la via

Del 21 al 29 de setembre

Inauguració: divendres 21 de setembre, 18.30 h

Sala Joana Raspall (Biblioteca Montserrat Roig)

Organització: ARES i Arrels Locals

Un recorregut per la memòria visual del tren a la nostra ciutat. A través d'una vintena de parelles d'instantànies, d'arxiu i actuals, podrem copsar el pas del temps per racons quotidians en els que el tren forma part indèstriable del nostre paisatge urbà i vital.

Recull bibliogràfic i aparador sobre el ferrocarril

Del 20 de setembre al 7 d'octubre

Biblioteca Montserrat Roig

La Biblioteca Montserrat Roig s'uneix a la V Setmana del Patrimoni amb un recull bibliogràfic sobre el ferrocarril i diversos objectes cedits per Lluís Tuells.

Documentant el ferrocarril a Sant Feliu de Llobregat. Mostra de documents sobre l'impacte del ferrocarril a Sant Feliu

Del 2 al 26 d'octubre

Arxiu Comarcal del Baix Llobregat

Horaris: de dilluns a divendres, de 8.30 a 14.30 h, i de dilluns a dijous, de 15.30 a 19 h

Mostra de documents originals de l'Arxiu sobre l'arribada i l'empremta que ha deixat el tren al llarg de més de segle i mig de presència a la nostra ciutat.

Casa Sayrach.

Dissabte 22 de setembre

Visita guiada a la casa Sayrach, en el centenari de la seva construcció

L'arribada del ferrocarril a la ciutat va propiciar, per la seva proximitat a Barcelona, la presència de nous residents a la ciutat. Una de les primeres famílies que va venir van ser els Sayrach, promotors de la que posteriorment seria coneguda com la "Torre dels dimonis", avui malauradament desapareguda. En aquesta visita podrem veure dues de les obres existents de Manuel Sayrach i Carreras: la Casa Sayrach o casa de la Nata, de l'avinguda de la Diagonal, 423-425 (1915-1918), i la casa veïna, coneguda com "Manuel i Montserrat", del carrer d'Enric Granados, 155 (1926), que dedicà a la seva esposa. La visita estarà guiada pel seu fill Manuel Sayrach Fatjó dels Xiprers.

Sortida de Sant Feliu amb el Trambaix a les 16.30 h

Visita aproximada: una hora i mitja

Grup màxim de 30 persones

Possibilitat d'un segon grup a les 17.30 h

Inscripció prèvia: santfeliu@amicsdelesroses.cat

Visita gratuïta (excepte el preu del tramvia)

Diumenge 23 de setembre, 13 h,

Visita guiada a l'exposició "Els oficis que el tren creà"

Aula de Cultura de l'Ateneu

Diumenge 7 d'octubre, 9 h

Visita guiada al Museu del Ferrocarril de Catalunya

Una viatge en tren, i en el temps, per conèixer de prop la història del ferrocarril a Catalunya i Espanya, amb l'al·licient de poder veure en funcionament "la Mataró", una rèplica a escala real de la primera locomotora que va circular a la Península fa 170 anys.

Punt de trobada: pl. Estació

Viatge en tren fins a Vilanova i la Geltrú

Preu: 5 € (bitllet de tren no inclòs)

Inscripció prèvia obligatòria abans del 4 d'octubre: 936 663 527 o visitespf@llobregat.info

Visita condicionada a un nombre mínim d'inscripcions

Organització: ACBL i CECBLL

Rotonda del Museu del Ferrocarril de Catalunya. Fotògraf: Pol Boronat

Conferències

Dimecres 19 de setembre, 19 h
Taula rodona “El paper de l’arquitectura tradicional en la conservació del paisatge”, amb la participació de Ferran Estradé, professor d’Antropologia de la UB i comissari de l’exposició; Begonya Rull, arquitecta; Francesc Muñoz, professor de Geografia de la UAB; Isidre Pastor, arqueòleg, i Víctor Mata, arqueòleg
Centre Cívic Mas Lluí
Organització: CECBLL i Institut Ramon Muntaner

Dijous 20 de setembre, 19 h
Conferència inaugural de la Setmana del Patrimoni, a càrrec de Lluís Tuells, col·leccionista
Sala dels Àustries del Palau Falguera

Dimecres 26 de setembre, 19 h
Recital poètic “Vint poemes com trens i una estació desesperada”
Aula de Cultura de l’Ateneu
Organització: Ateneu-USLA

Dijous 27 de setembre, 19 h
Conferència interactiva “Paremiologia i frases fetes vinculades al tren”
Aula de Cultura de l’Ateneu
Organització: Ateneu-USLA

Divendres 28 de setembre, 19 h
Taula rodona “Una vida enfront de la via. Testimonis personals”
Aula de Cultura de l’Ateneu
Organització: ARES i Arrels Locals

Dimarts 2 d’octubre, 19 h
Conferència “Antoni Nadal i Pujolar (1810-1876): home de negocis i impulsor de la línia de ferrocarril de Barcelona a Martorell”, a càrrec de l’historiador Benet Oliva
Organització: ACBL

Dijous 4 d’octubre, 19 h
Taula rodona sobre l’estació
Centre Cívic Les Tovalloles
Organització: Ajuntament de Sant Feliu

Divendres 5 d’octubre, 19 h
Presentació del llibre A cada conte hi passa un tren, dels autors FJ Carol, Marta Roureda, Magda Argimon, Xavier Vinyas, Leonor Parreu Dalmases i Laura López Canyameres
Sala Joana Raspall (Biblioteca Montserrat Roig)
Organització: Biblioteca Montserrat Roig i Arrels Locals

Altres activitats

Dissabte 29 de setembre
Puja al tren en família! Tren tripulat
Jardins del Palau Falguera
D’11 a 14 h i de 17 a 20 h
Organització: Associació d’Amics del Ferrocarril - L’Hospitalet i Federació Catalana d’Amics del Ferrocarril

Fotògraf: Josep M. Gelabert

Diumenge 7 d’octubre, 9 h
XXVIII Caminada
Sortida i arribada: pl. Vila

Caminada per a tots els públics. Enguany recorre la riba del riu Llobregat, creuant la passera que connecta els municipis de Sant Feliu i Molins de Rei amb Sant Vicenç dels Horts.

Preinscripcions: de l’1 al 5 d’octubre, de 18.30 a 20.30 h, a la pl. Vila.
Preus: persones adultes, 7 €; menors de 12 anys, 6 €
Inscripcions: el mateix dia, una hora abans de la sortida
Preus: persones adultes, 9 €; menors de 12 anys, 6 €
Aquests preus s’incrementaran en 1 € en concepte d’assegurança obligatòria per a les persones que no estiguin en possessió de la targeta federativa.

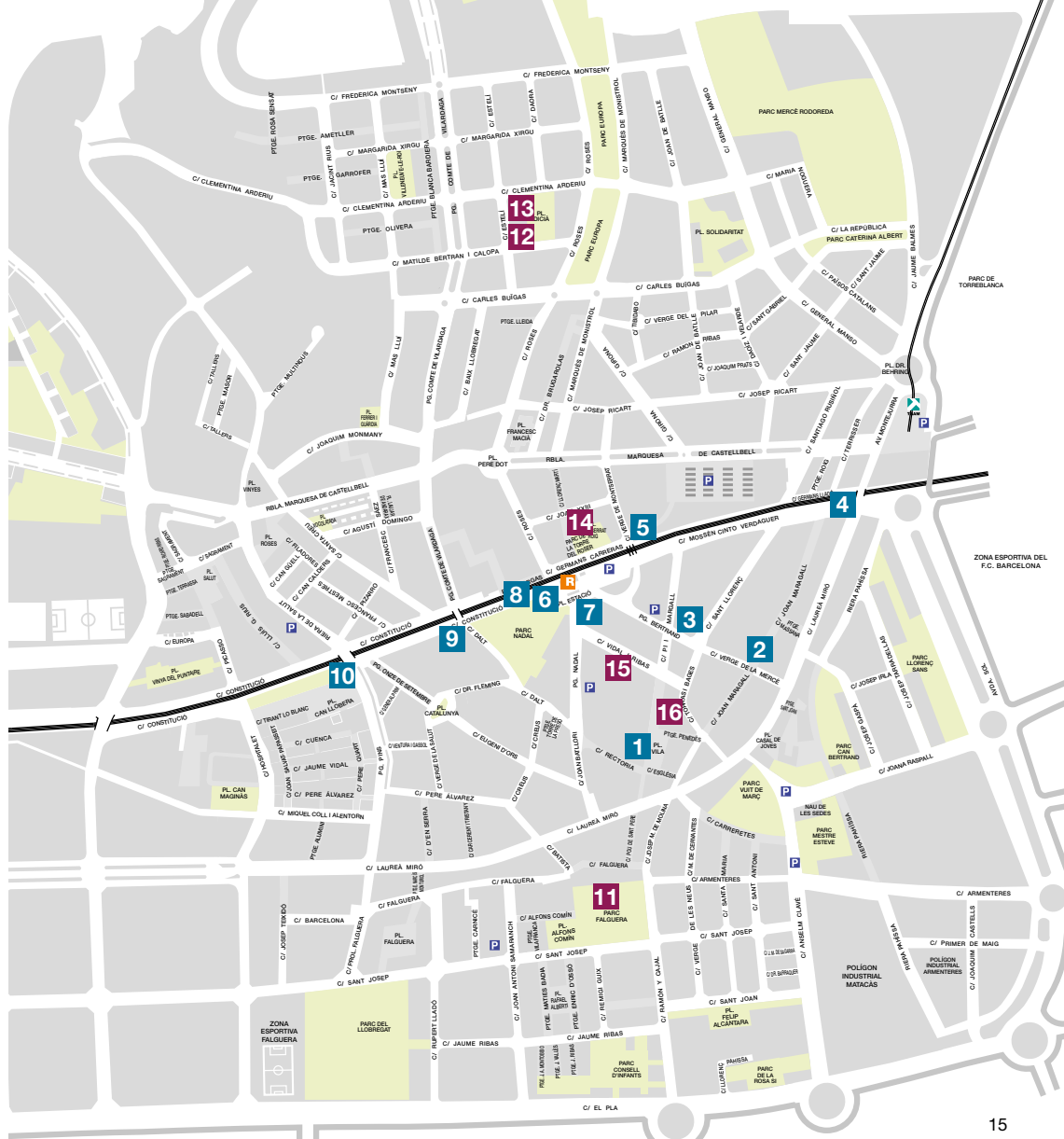
Inclou esmorzar i record
Dues modalitats: itinerari curt de 10 km i itinerari llarg de 15 km
S’aconsella portar calçat i roba còmoda

Organització: AESLL

Exposició a l'aire lliure

Finestres al passat de Sant Feliu

- 1 El ferrocarril: dinamitzador i barrera**
Pl. Vila
- 2 El pas del carrer Joan Maragall**
C. Joan Maragall - c. Verge de la Mercè
- 3 El pas del carrer de Sant Llorenç**
C. Sant Llorenç - Pg. Bertrand
- 4 El pas que si es va soterrar**
C. Laureà Miró - c. Jacint Verdaguer
- 5 Al capdamunt del poble**
C. Verge de Montserrat - c. Germans Carreras
- 6 El moll de mercaderies**
Pl. Estació - c. Constitució
- 7 Una estació britànica**
Pl. Estació - pg. Nadal
- 8 ¡Renfe, hunde la via!**
C. Constitució
- 9 Un pas que trenca la ciutat**
Pas a nivell de Comte de Vilardaga -
c. Constitució
- 10 Fronteres al mig de la ciutat**
Pg. Pins - pg. Onze de Setembre
- 11 Palau Falguera**
- 12 Centre Cívic Mas Lluí**
- 13 Arxiu Comarcal del Baix Llobregat**
- 14 Biblioteca Montserrat Roig**
- 15 Ateneu Santfeliuenc**
- 16 Agrupació Excursionista Sant Llorenç**

Fotografia de portada: tren de mercaderies amb tracció vapor, damunt dels passos dels carrers de Sant Llorenç i de Joan Maragall, abans del soterrament d'aquest tram. La línia es va electrificar l'any 1956. La imatge és de 1955. Autoria: Salvador Casaramona. ACBL51-90-N-8968. Donació de Roser Casaramona.

www.santfeliuabans.cat
www.santfeliu.cat/cultura

Organització:

Ajuntament de
Sant Feliu
de Llobregat

AGRUPACIÓ
EXCURSIONISTA
SANT LLORENÇ

AMICS DE LES ROSES
de Sant Feliu de Llobregat

AGRUPACIÓ DE RECERCA HISTÒRICA DE SANT FELIU

XAC
Xarxa d'Entitats
Cíviques
del Baix Llobregat

Amb la col·laboració de:

Diputació
Barcelona

Consell Comarcal
del Baix Llobregat

BIBLIOTECA
Montserrat
Roig